

Ontwerpbegroting 2020

Inclusief meerjarenraming 2021 - 2023

Zwolle, april 2019

HELDER IN WATERONDERZOEK

monsterneming
onderzoek
advies

1 Inleiding

1.1 Het gemeenschappelijk waterlaboratorium

De gemeenschappelijke regeling Aqualysis (bedrijfsvoering organisatie) is getroffen ter gemeenschappelijke uitvoering van de laboratoriumactiviteiten van de deelnemende waterschappen. Waterschappen ontplooiën deze activiteiten ter ondersteuning van de hen bij of krachtens de wet toegekende taken. Daarbij kan Aqualysis, naast het eigenstandig uitvoeren van laboratoriumonderzoek, ook fungeren als inkoopcentrale.

1.2 Begrotingsopbouw

De werkzaamheden van Aqualysis bestaan voor een belangrijk deel uit regulier onderzoek dat jaarlijks door deelnemers wordt gevraagd. Aqualysis geeft via deze begroting inzicht in de verwachte onderzoeksomvang en de daaraan verbonden (netto) kosten. In paragrafen 2.2 t/m 2.4 & 3.2 t/m 3.3 worden de verwachte vraag en aanverwante kosten per bedrijfs onderdeel uiteengezet. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 inzicht gegeven in de gevraagde voorschotten per deelnemer.

Als onderdeel van de onderzoeksvraag is onder het programma Chemie het product Innovatie (waaronder ontwikkelingen eDNA) opgenomen. De werkzaamheden op dit vlak vormen een aanvulling op de meerjarenraming uit de begroting 2019. De kosten en ILOW-punten die samenhangen met het productaanbod worden separaat vermeld in paragrafen 2.2 en 2.4.

Via deze begroting wordt ook inzichtelijk gemaakt hoe Aqualysis haar bestaande productaanbod actueel wil houden. Belangrijkste vragen hierbij zijn welke doelen worden gesteld, wat er ter realisatie van deze doelen gaat gebeuren en hoe deze werkzaamheden passen binnen het begrotingskader. Specifieke doelen en bijbehorende activiteiten worden in de paragrafen 1.3, 2.1 en 3.1 toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 een uiteenzetting getoond van diverse uitgangspunten die bij het opstellen van de begroting zijn gehanteerd; alsmede invulling gegeven aan de diverse verplichte paragrafen (conform het Waterschapsbesluit). Tot slot wordt in hoofdstuk 6 op het niveau van de kostencategorieën (optellingen van kostensoorten) inzicht verschaft m.b.t. de ontwikkeling van de begroting 2020 ten opzichte van de begroting 2019. Ter aanvulling wordt in dit hoofdstuk ook een analyse verschaft van de ontwikkelingen t.o.v. de jaarschijf 2020 uit de begroting 2019.

1.3 Programma-overstijgende ontwikkelingen 2020

De begrotingsomvang van Aqualysis neemt toe. Dat vraagt om een heldere toelichting en bijzondere aandacht voor de grote ontwikkelingen. Onderstaand wordt kort toegelicht welke majeure ontwikkelingen er in de begroting 2020 zijn opgenomen. In navolgende hoofdstukken (2 en 3) worden deze ontwikkelingen als onderdeel van de totale kostenontwikkeling getoond.

Innovatie (eDNA)

Via het afronden van de herhuisvesting is een belangrijke randvoorwaarde ingevuld, om tegemoet te komen aan de klantwens tot het ontwikkelen van eDNA-onderzoeksmethoden. Diverse deelnemers hebben afgelopen jaren (ambtelijk) te kennen gegeven, de potentie voor hun bedrijfsvoering te zien van het plegen van DNA-onderzoek in water en slib. Aqualysis wil haar deelnemers ondersteunen bij het verder tastbaar maken van deze potentie en wil daarmee het productaanbod richting de toekomst vergroten.

Bij het ontstaan van de GR (fusiebesluit) is het voornemens uitgesproken, om jaarlijks een beperkt percentage (ca. 2%) van de totale exploitatie te besteden aan innovatief onderzoek. Dit percentage veronderstelt een indicatieve besteding van €125.000 a €150.000. Via deze begroting wordt voorgesteld om met ingang van 2020 jaarlijks een beperkte voorinvestering per deelnemer te plegen (15.000 ILOW-punten / €28.000), om van daaruit in gezamenlijkheid opzoek te gaan naar businesscases en bijpassende onderzoeksmethoden.

Doorontwikkeling organisatie

Recent zijn de deelnemers in kennis gesteld van het financieel effect van de fusie (2014-2017), dat een grotere besparing toont dan waar bij de fusie op werd gerekend. Tegelijkertijd stellen we vast, dat bij de fusie niet alle taken die bij een zelfstandig bedrijf horen binnen de formatie zijn belegd. We willen ons prestatieniveau vasthouden, door risico's goed te beheersen. Vooral op het vlak van de bedrijfsvoering zien bestuur en management risico's. Een professionele organisatie dient haar ondersteunende bedrijfsprocessen en werkwijzen (bijv. inkoop en assetmanagement) passend vorm te geven. Ook leidt de toenemende behoefte aan digitaal werken tot ontwikkelvraagstukken op het vlak van de informatie- en communicatietechnologie. Aqualysis ziet vanuit het oogpunt van verdere professionalisering de noodzaak om het personeelsbestand uit te breiden.

De begrote formatie stijgt van 53,1 fte in 2019 (was 54 fte in 2018), naar 58,4 fte in 2020. De ontwikkeling van de formatie heeft – afhankelijk van de kostentoerekening – invloed op zowel het programma Chemie als Hydrobiologie. Onderstaand worden de mutaties van betekenisvolle omvang toegelicht:

Tabel 1: ontwikkelingen in de formatie op hoofdlijnen

Betreft	Verhoging	Verlaging	Kostensamenhang
Afdelingshoofd Bedrijfsvoering	1,0 te		Lagere kosten voor goederen en diensten door minder dienstverlening door WDODelta.
Expertisemedewerker eDNA	0,8 fte		Vormt een belangrijk deel van de bovenstaand benoemde kostenstijging m.b.t. innovatie (meer productie).
ICT-medewerker	1,0 fte		
Facilitair medewerker	1,0 fte		Lagere lasten voor de inhuur van tijdelijk personeel. Was in voorliggende boekjaren (2014-2018) begroot.
Bestuur- en managementadviseur		-0,9 fte	
Hydrobioloog	1,0 fte		Gevolgtrekking uit gerealiseerde lasten in boekjaren 2017 en 2018.
Organisch analist	1,0 te		
Overige mutaties	0,3 fte		
Saldo	6,2 fte	-0,9 fte	5,3 fte (totaal)

De in tabel 1 benoemde mutaties in de formatieomvang, vormen een substantieel aandeel in de kostenontwikkeling van de begroting 2020 ten opzichte van de voorgaande meerjarenraming. Wanneer extra kosten en dekkingen (benoemd onder kostensamenhang) met elkaar worden gesaldeerd, resteert een kostenstijging van ca. €240.000. Dit saldo ontstaat door het verlagen van de verwachte lasten voor inhuur met €50.000 en het verlagen van de in te kopen goederen en diensten (van WDODelta) met €75.000. De kosten voor vast personeel nemen met €365.000 toe.

De netto kostentoe name (€240.000) is voornamelijk het gevolg van uitbreiding van onderzoekscapaciteit (direct productieve medewerkers). Het verhogen van de formatie met een expertisemedewerker, analist en hydrobioloog leidt tot een verhoging van de loonkosten met €230.000. Aan de hogere kosten ligt een hogere vraag naar productie ten grondslag.

2 Programma chemisch laboratorium

2.1 Borgen van kwaliteit en innovatie

Kwaliteitsborging

Monsterneming, de chemische en bacteriologische analyses worden door Aqualysis onder accreditatie uitgevoerd conform NEN-EN-ISO 17025. Deze norm is in 2018 aangepast en opnieuw uitgebracht. De andere manier van werken voor Aqualysis wordt in 2019/2020 ingevoerd en afgerond.

Monsternemers zijn ministerieel erkend en er wordt in voorkomende gevallen gewerkt volgens de accreditatieschema's AS2000 en AS3000. Over de kwaliteit van het laboratoriumproduct vindt continue afstemming plaats met de deelnemers.

De jaarlijkse toetsing door de Raad voor Accreditatie wordt in 2020 volgens de nieuwe norm uitgevoerd. Toetsingskosten maken onderdeel uit van de reguliere begroting.

In het begrotingsjaar worden onderdelen van het hydrobiologisch onderzoek onder accreditatie uitgevoerd.

Innovatie

Aqualysis is een actieve deelnemer in de Nederlandse laboratoriumwereld in NEN-normcommissies en zoekt de samenwerking met de andere waterschapslaboratoria (in ILOW-verband) op het gebied van ontwikkelingen binnen de analytische chemie.

Aqualysis wordt meer betrokken bij innovaties van door waterschappen opgezette projecten. Dit kunnen projecten zijn van één of meerdere deelnemers van de samenwerking of projecten van de STOWA.

Ook in 2020 vindt verder ontwikkeling plaats van eDNA voor onderzoeksvraagstukken van de waterschappen.

2.2 Meetvraag: meerjarig perspectief

Alle deelnemers hebben een (meerjarige) opgave verstrekt van de verwachte omvang van de productie m.b.t. chemisch onderzoek. Dit biedt de mogelijkheid om de kosten in meerjarig perspectief in verband te brengen met de verwachte productieomvang. Zo kan bijvoorbeeld richting worden gegeven aan het wervingsbeleid (personeel), dan wel aan de te plegen investeringen.

De totale gevraagde productie – zonder innovatie - stijgt in 2020 licht ten opzichte van 2019; met 1,0%. Het introduceren van innovatief eDNA onderzoek als binnen Chemie, leidt daarnaast tot een stijging van het begrote aantal ILOW-punten met 75.000 per boekjaar. De productieomvang inclusief innovatie stijgt in 2020 met 3,5% ten opzichte van 2019.

De begrote omvang van de productie laat in meerjarig perspectief een stabiel verloop zien, met een (incidenteel) hogere vraag in 2023 (KRW-jaar). Mede door introductie van innovatief onderzoek neemt de verwachte vraag, ten opzichte van de meerjarenraming 2020-2022 (begroting 2019) structureel toe; met ca. 4,4% in 2022.

Tabel 2: Geprognoseerde ILOW-punten Chemie 2020 (ILOW-punten):

Deelnemer	Regulier of Innovatie	2019	2020	2021	2022	2023
Vechtstromen	regulier	850.000	875.000	875.000	875.000	875.000
Vallei en Veluwe	regulier	657.000	608.000	611.000	611.000	653.000
Rijn en IJssel	regulier	396.000	411.740	391.740	391.740	411.740
Zuiderzeeland	regulier	470.000	493.500	493.500	493.500	543.500
Drents Overijsselse Delta	regulier	745.000	763.000	766.000	794.000	820.000
Vechtstromen	innovatie	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Vallei en Veluwe	innovatie	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Rijn en IJssel	innovatie	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Zuiderzeeland	innovatie	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Drents Overijsselse Delta	innovatie	0	15.000	15.000	15.000	15.000

<i>Totale vraag</i>		3.118.000	3.226.240	3.212.240	3.240.240	3.378.240
<i>Omvang vraag begroting 2019</i>		3.118.000	3.123.000	3.103.000	3.103.000	n.v.t.

2.3 Ontwikkeling van de formatie

De formatie toegerekend aan het bedrijfsonderdeel Chemie stijgt qua omvang ten opzichte van de begroting 2019 (begroot 46,0 fte in 2019 vs. 50,0 fte in 2020). Belangrijkste ontwikkeling t.a.v. de formatie die direct productief is op het vlak van chemisch onderzoek betreffen: het begroten van 1,0 fte extra organisch analist en 0,8 fte extra expertisemedewerker eDNA. Deze formatieaanpassingen leiden tot een capaciteitsuitbreiding (van direct productief personeel) van ca. 4,5% ten opzichte van 2019. Dit is in lijn met de productiegroei zoals getoond in tabel 1.

Daarnaast neemt de indirect toegerekende formatie (90% toerekening aan Chemie) toe met per saldo 2,0 fte. Deze stijging kent als oorzaken: het begroten van 1fte facilitair medewerker, 1,0 fte hoofd bedrijfsvoering en een 1,0 fte extra ICT-medewerker, alsmede het niet langer ramen van 0,9 fte bestuur- en management ondersteuner en overige (kleine) mutatie in het formatiehuis. Zoals blijkt uit tabel 1 is er binnen de bestaande meerjarenraming dekking gevonden voor deze formatie-uitbreidingen. Per saldo ontstaat slechts een marginale kostenverhoging.

2.4 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2020-2023 voor het programma Chemie. Ter vergelijking zijn de jaarcijfers 2018 en de vastgestelde begroting 2019 opgenomen. Bedragen worden in hele euro's gepresenteerd.

Tabel 3: exploitatiebegroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023

Kostencategorie	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
<u>Reguliere kosten Chemie</u>						
Kapitaallasten	155.491	478.485	494.400	592.700	609.300	629.400
Personeelslasten	3.442.470	3.420.600	3.756.600	3.831.500	3.908.200	3.986.300
Goederen en diensten	1.849.911	1.861.900	1.838.700	1.884.700	1.931.800	1.980.100
Verzekeringen en belastingen	44.211	37.500	46.400	47.600	48.800	50.000
Inkomsten	-555.922	-447.000	-442.000	-447.000	-452.000	-452.000
Onvoorzien	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
<u>Kosten innovatie Chemie</u>						
Kapitaallasten	0	0	8.900	9.000	8.800	8.700
Personeelslasten	0	0	102.000	104.100	106.200	108.300
Goederen en diensten	0	0	31.700	32.500	33.300	18.000
Verzekeringen en belastingen	0	0	1.100	1.100	1.100	1.100
Inkomsten	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Netto kosten begroting 2020	4.936.161	5.441.485	5.927.800	6.146.200	6.285.500	6.419.900
Netto kosten begroting 2019		5.441.485	5.600.748	5.764.911	5.901.554	

Analyse kostenontwikkeling 2019 - 2020

De begrote netto kosten van het programma Chemie stijgen tussen boekjaar 2019 en 2020 met in totaal €486.315. Belangrijkste ontwikkeling die ten grondslag ligt aan deze lastenstijging, betreft het toenemen van de personeelslasten (€438.000). Ook ontstaat er een lastenstijging als gevolg van het ramen van de kosten voor innovatie (€41.700, excl. personele lasten innovatie).

De stijging van personele kosten (incl. innovatie) wordt grotendeels veroorzaakt door het stijgen van de formatieomvang (ca. €240.000). Voor een substantieel deel is de overige kostenstijging m.b.t. het

personeel het gevolg van de ontwikkeling van de cao lonen en stijging van sociale- en pensioenpremies (ca. €150.000).

Analyse meerjarenraming 2020-2023

In meerjarig perspectief nemen de begrote netto lasten per jaar met €140.000 tot €220.000 toe. Deze stijging wordt veroorzaakt door ca. €70.000 jaarlijkse stijging van personele lasten en het stijgen van de verwachte kosten voor goederen en diensten met gemiddeld ca. €50.000 per jaar (2,5% prijsindex). Voor het overige wordt lastenstijging veroorzaakt door het oplopen van kapitaallasten, afhankelijk van het verwachte tempo waarin vervangingen worden gerealiseerd (zie hiertoe paragraaf 6.6).

In de onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de netto kosten uitgedrukt in gemiddelde stijgingspercentages per jaar, voor zowel de periode 2019-2023 als 2020-2023.

Tabel 3: Analyse meerjarig financieel perspectief

Betreft	Ontwikkeling 2019-2023	Ontwikkeling 2020-2023
Netto kosten (%)	4,5%	2,8%
Prijs per ILOW-punt (%)	2,1%	1,1%

Prijzontwikkeling afgerond op tiende procenten, % betreft de gemiddelde stijging in het getoonde tijdvak.

Relatieve analyse meerjarenraming 2020 (ten opzichte van voorgaande begrotingen)

De ontwikkeling van de prijs per ILOW-punt wordt in onderstaande tabel uiteengezet.

Tabel 4: Begrote prijs per ILOW-punt uit begrotingen 2018 t/m 2020.

Begroting / boekjaar	2020	2021	2022	2023
Begroting 2018	1,80	1,84	n.v.t.	n.v.t.
Begroting 2019	1,79	1,86	1,90	n.v.t.
Begroting 2020	1,84	1,91	1,94	1,90
Verschil 2019/2020	0,05	0,05	0,04	n.v.t.

De prijs per ILOW-punt (2019) ligt structureel 4 a 5 cent hoger dan in de voorgaande meerjarenraming gepresenteerd. In 2023 wordt het oorspronkelijke prijsniveau in het eindperspectief bereikt; door incidentele toename van het aantal ILOW-punten. Er is nog prognose af te geven van het productievolume dat door eDNA onderzoek zal worden gerealiseerd.

Nadere analyse jaarschijf 2020 (gegevens jaarschijf 2020 uit begroting 2019 niet getoond)

De begrote lasten 2020 liggen hoger dan in de begroting 2019 verwacht (ca. €327.000). Wanneer de kosten van eDNA onderzoek op de raming in mindering worden gebracht, resteert er een stijging van €183.000. Deze kostenstijging ontstaat op hoofdlijnen door een extra laborant (€70.000) en een hogere stijging van de cao lonen en premies. De cao lonen stijgen in 2019 met 3,25%, waarin in de begroting rekening werd gehouden met 2,0%. Ook de pensioenpremie stijging met 1,5% (samen ca. 60.000).

Conclusie

De prijs per ILOW-punt stijgt tussen 2019 en 2020 met in totaal 5,1%. De prijs per ILOW-punt stijgt van €1,75 in 2019 naar €1,84 in 2020. Deze stijging was gedeeltelijk in de meerjarenraming voorzien. Er werd een prijs van €1,79 verwacht in 2020. Aqualysis stelt haar prijzen 2,8% hoger dan via de voorgaande meerjarenraming aangekondigd.

Nuancering op de prijsontwikkeling

Uit de jaarcijfers 2016 t/m 2018 blijkt dat deelnemers hun productie structureel te laag inschatten. De feitelijke productieomvang bedroeg in de gepasseerde boekjaren tussen de 10% en 15% meer dan begroot. Dit is het gevolg van onzekerheden in de vraag. Zo is de behoefte aan projectmatig onderzoek vaak niet een jaar van te voren al bekend. Ook worden calamiteiten logischerwijs niet vooraf begroot, maar laat de historie wel zien dat jaarlijks 1 van de deelnemers hiermee geconfronteerd wordt. Wanneer de productie 10% hogere wordt ingeschat, daalt de verwachte prijs per ILOW-punt naar €1,68 in 2020.

3 Programma hydrobiologisch laboratorium

3.1 Hydrobiologische kwaliteit en innovatie

Onderdelen van het hydrobiologisch onderzoek worden in 2020 onder accreditatie uitgevoerd. Er wordt samen met de overige waterschapslaboratoria (ILOW-laboratoria) verder gewerkt aan uniforme richtlijnen en werkvoorschriften.

3.2 Meetvraag: ontwikkelingen en kansen

De omvang van de hydrobiologische werkzaamheden is in meerjarig perspectief bij de deelnemers uitgevraagd. Uit de onderstaande tabel blijkt dat de omvang van de gevraagde productie de aankomende jaren (2021 en verder) in lijn ligt met de vraag in boekjaar 2019. De omvang van de productie in het eindperspectief (laatste jaarschijf van de raming) stijgt in deze begroting met 1,7% ten opzichte van de laatste jaarschijf van de raming 2019. De begrote vraag in 2020 ligt echter substantieel lager dan verwacht. De vraag daalt met ca. 50.000 ILOW-punten. Dit is echter verklaard uit de lagere vraag van WDOD in het kader van het roulerende 3-jarige meetnet (in 2020 wordt uit het zuidelijke gebied de regio Kampen bemonsterd, met een relatief klein aantal monsterpunten).

Tabel 5: meetvraag hydrobiologie 2020 (ILOW-punten)

	2019	2020	2021	2022	2023
Vechtstromen	130.000	125.000	125.000	125.000	125.000
Rijn en IJssel	41.500	54.830	54.830	54.830	54.830
Vallei en Veluwe	100.415	117.850	107.785	111.530	111.000
Zuiderzeeland	46.460	45.955	46.160	48.790	46.000
Drents Overijsselse Delta	171.000	110.000	145.000	170.000	155.000
Totale vraag		453.635	478.775	510.150	491.830
Omvang vraag begroting 2018	489.375	500.010	480.835	483.465	

3.3 Ontwikkeling van de formatie

De formatie m.b.t. hydrobiologie ontwikkelt zich opwaarts ten opzichte van de begroting 2019. Er wordt 1,3 fte aanvullende capaciteit begroot. Op het vlak van hydrobiologie (direct productief) stijgt de formatie met 1,0 fte op begrotingsbasis. Er is aanvullende onderzoekscapaciteit benodigd om de gevraagde productie te realiseren. Hiermee behoudt Aqualysis een flexibele schil van ca. 1,0 fte.

De noodzaak tot het aantrekken van meer capaciteit blijkt o.a. uit de jaarcijfers 2017 en 2018, waarin opgave wordt gedaan van een (ongedekte) structureel hogere behoefte aan externe onderzoekscapaciteit.

Ook wordt er 0,3 fte meer formatie toegerekend (indirect productief). Dit is het gevolg van de formatie-uitbreidingen zoals opgenomen in tabel 1.

3.4 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2020-2023 voor het programma Hydrobiologie. Ook zijn ter vergelijking de realisatie 2018 en de vastgestelde begroting 2019 opgenomen. Bedragen worden in hele euro's gepresenteerd.

Tabel 6: exploitatiebegroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023

	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Kapitaallasten	20.196	44.517	44.100	44.800	32.900	32.500
Personeelslasten	499.673	525.700	652.400	665.500	678.800	692.400
Goederen en diensten	464.423	318.600	229.200	211.700	274.300	241.900
Verzekeringen en belastingen	5.030	4.200	5.300	5.400	5.500	5.700
Inkomsten	-32.556	-53.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Onvoorzien	0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Netto kosten begroting 2020	956.767		896.000	892.400	956.500	937.500
Netto kosten begroting 2019		850.017	883.353	860.563	879.472	

Analyse kostenontwikkeling 2019 - 2020

De begrote netto kosten van het programma hydrobiologie stijgen tussen 2019 en 2020 met in totaal €46.000. De grootste ontwikkeling doet zich voor ten aanzien van de kosten voor personeel. Deze stijgen met ca. €127.000. Voornaamste oorzaken vormen het verhogen van de formatie (ca. €80.000) en het stijgen van de cao-lonen en pensioenpremies (ca. €20.000). Tegenover stijgende personele lasten staan lagere kosten voor inkoop van goederen en diensten (ca. €-90.000). Lagere kosten inkoop zijn vooral het gevolg van vergroten capaciteit en eigen productie.

Analyse meerjarenraming 2020-2023

Uit tabel 6 blijkt dat het totale (netto) lastenvolume in het meerjarig perspectief schommelt rond de €900.000 a €950.000. Schommelingen ontstaan vooral door wijzigingen t.a.v. de inkoop van externe expertise (flexibele schil).

Tabel 7: Begrote prijs per ILOW-punt uit begrotingen 2018 t/m 2020

Begroting / boekjaar	2020	2021	2022	2023
Begroting 2018	1,80	1,82	n.v.t.	n.v.t.
Begroting 2019	1,77	1,79	1,82	n.v.t.
Begroting 2020	1,98	1,86	1,87	1,91
Verschil 2019/2020	0,21	0,07	0,05	n.v.t.

De prijs per ILOW-punt stijgt ten opzichte van de vorige begroting (2019). De lagere vraag in 2020 (incidenteel, roulerend meetnet gerelateerd) kan via de flexibele schil worden opgevangen. Het prijsverschil wordt verklaard door een lagere begrote productiviteit per fte; alsmede het stijgen van de cao lonen. De productiviteit per fte is in 2020 geraamd op 55.000 ILOW-punten. Als gevolg van verloop en werving wordt verwacht dat er (inproductieve) opleidingstijd benodigd is. Met ingang van 2021 is gerekend met 60.000 ILOW-punten per fte, op basis van historische gegevensanalyse.

In hoofdstuk 6 wordt een meer gedetailleerde toelichting verschaft op de lastenontwikkeling.

Conclusie

De prijs per ILOW-punt stijgt op de korte als middellange termijn. De omvang van de stijging op middellange termijn (2021-2023) is in lijn met het programma Chemie. Op de korte termijn (2020) is de prijs per ILOW-punt echter fors hoger dan eerder begroot. Dit komt door het neerwaarts bijstellen van de verwacht productiviteit per fte. Oorzaken vormen verloop en het moeten opleiden van personeel. Er wordt binnen afzienbare termijn gestreefd naar optimalisatie van de productiviteit, waardoor de prijs per ILOW-punt meer in lijn komt met de historische verwachting.

4 Inkomsten/kostenverdeling

4.1 Uitgangspunten

Onderstaand worden de kosten per deelnemer op begrotingsbasis getoond.

Tabel 9: Begrote bijdragen per deelnemers voor chemie & hydrobiologie (hele euro`s)

Chemie	2019	2020	2021	2022	2023
Vechtstromen	1.483.645	1.635.260	1.702.898	1.726.445	1.691.328
Vallei en Veluwe	1.146.770	1.144.682	1.197.769	1.214.331	1.269.446
Rijn en IJssel	690.331	784.080	778.244	789.005	810.963
Zuiderzeeland	820.368	934.303	972.948	986.401	1.061.356
Drents Overijsselse Delta	1.300.371	1.429.475	1.494.341	1.569.319	1.586.807
Totaal	5.441.485	5.927.800	6.146.200	6.285.500	6.419.900

Hydrobiologie	2019	2020	2021	2022	2023
Vechtstromen	225.803	246.895	232.990	234.367	238.268
Vallei en Veluwe	174.415	232.772	200.903	209.112	211.582
Rijn en IJssel	72.083	108.298	102.199	102.803	104.514
Zuiderzeeland	80.698	90.768	86.039	91.478	87.683
Drents Overijsselse Delta	297.018	217.267	270.269	318.740	295.453
Totaal	850.017	896.000	892.400	956.500	937.500

Totaal	2019	2020	2021	2022	2023
Vechtstromen	1.709.447	1.882.155	1.935.889	1.960.812	1.929.596
Vallei en Veluwe	1.321.185	1.377.454	1.398.672	1.423.443	1.481.028
Rijn en IJssel	762.414	892.378	880.443	891.807	915.477
Zuiderzeeland	901.067	1.025.071	1.058.987	1.077.880	1.149.038
Drents Overijsselse Delta	1.597.388	1.646.742	1.764.610	1.888.058	1.882.260
Totaal	6.291.502	6.823.800	7.038.600	7.242.000	7.357.400

5 Financiële beschouwing 2020-2023

In dit hoofdstuk zijn onder andere de voorgeschreven begrotingsparagrafen uit artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit opgenomen, voor zover deze aspecten aan de orde zijn.

5.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

Bij het opstellen van de begrotingen voor de programma's zijn de volgende ontwikkelingen meegenomen:

- Ervaringscijfers uit de jaarrekening 2018.
- Ontwikkeling van de formatie t/m november 2018.
- De actuele cao en pensioenpremies
- Gewijzigde verwachte kostenontwikkeling goederen en diensten.
- Het voornemen tot doorontwikkeling van de (ondersteunende) organisatie.

5.2 (Financiële) uitgangspunten en normen

- Bij het opstellen van de begrotingen voor de programma's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Personeel

- Personele lasten zijn begroot op basis van de actuele bezetting, plus niet ingevulde vacatures en aanvullend benodigde formatie (t.b.v. capaciteitsvraagstukken en organisatieontwikkeling).
- De lasten m.b.t. vacatures zijn begroot tegen de kosten van functionarissen met eenzelfde functie (voorbeeldfunctionaris), tegen 90% van de maximale loonsom.
- Bovenformativiteit wordt lasten verhogend begroot.
- De salarisontwikkeling wordt met ingang van 2021 geraamd op 2,0% op jaarbasis. Daarbij is voor de jaren 2019 en 2020 rekening gehouden met respectievelijk 3,25% en 2% groei.
- Verwachte salarislastenontwikkelingen (anciënniteit) zijn op individueel niveau begroot. Er is rekening gehouden met een gemiddelde individuele groei van 2,5%.
- Premies zijn begroot op basis van de actuele opgave van premies over boekjaar 2019 (geen informatie beschikbaar over premieontwikkeling in 2020).

Kapitaallasten

- Kapitaallasten zijn begroot op basis van het beleid m.b.t. activeren en afschrijven van activa (november 2015).
- Kapitaallasten zijn gebaseerd op basis van een inhoudelijke afweging m.b.t. de noodzaak tot vervanging / aanschaf.
- De verwachte rentelasten zijn begroot als onderdeel van de kapitaallasten (bijv. niet geactiveerde rente als gevolg van lopende investeringen).
- Er is gerekend met een rente-omslagpercentage van 2%.

Goederen en diensten

- Voor goederen en diensten wordt in meerjarig perspectief rekening gehouden met een structurele stijging met 2,5% met ingang van 2020. Het boekjaar 2020 is geïndexeerd ten opzichte van 2019 met 2,5%. (CPI oktober t/m december is 2,0% (2018), (verwachting NZA voor materiele kosten in 2019: 2,5%)
- Er worden kosten voor het uitbesteden van werkzaamheden begroot op basis van de verwachte vraag versus de behaalde realisatie in 2018. Voor hydrobiologie is gerekend met een productieverwachting per fte van 55.000 ILOW-punten in 2020 en 60.000 per fte vanaf 2021.

5.3 Incidentele baten en lasten

De begroting van Aqualysis kent geen incidentele baten en lasten (< 3 jaren). De productieprocessen waaraan binnen de gemeenschappelijke regeling uitvoering wordt gegeven, zijn jaarlijks vergelijkbaar. De aanverwante kosten zijn zodoende ook wederkerig, maar op onderdelen wel wisselend van omvang.

5.4 Kostentoerekening

Er wordt, conform artikel 11 van de verordening beleid en verantwoordingsfunctie van Aqualysis, gestreefd naar verdere objectivering en standaardisatie van de toerekening van kosten. Doel van de kostentoerekening is om tot zo zuiver mogelijke prijzen van de producten te komen. In onderstaande passage wordt beschreven welke rekenregels bij het verdelen van kosten zijn toegepast:

Algemene rekenregels

De exploitatie is verdeeld in drie werkvelden: Chemie, Hydrobiologie en Algemeen. Lasten worden waar mogelijk direct toegerekend aan de programma's Chemie en Hydrobiologie. Indien directe toerekening niet mogelijk is, worden lasten op het werkveld Algemeen verantwoord. De aan het werkveld Algemeen toegerekende lasten worden verdeeld over de programma's op basis van een op voorcalculatie bepaalde verdeelsleutel. In deze begroting (2020) is gerekend met 90%/10%, conform de uitgangspunten en redeneerlijn zoals opgenomen in de begroting 2019.

Kapitaallasten

Kapitaallasten voor apparatuur en vervoermiddelen worden toegerekend op basis van "dominant gebruik". Dit wil zeggen dat de kapitaallasten verbonden aan bijvoorbeeld (monster)bussen geheel onder Chemie worden verantwoord; indien in wordt geschat dat deze middelen vooral binnen Chemie gebruikt zullen worden. Urenregistratie van het gebruik leidt tot disproportionele administratieve lasten.

Personeelslasten

Doorbelasting van personeel vindt plaats op uur-basis. De hydrobiologen worden zodoende voor 100% van hun uren toegerekend aan Hydrobiologie en de chemisch analisten voor 100% van hun uren aan Chemie. De personeelsleden van klantenservice worden voor 100% (uren) toegerekend aan Chemie. Overige medewerkers is op het niveau van de individuele medewerker een inschatting gemaakt van de toerekening. Daar waar 100% toerekening mogelijk is (bijv. kwaliteitsmedewerker aan Chemie) zijn deze kosten als zodanig toegerekend. De resterende formatie (bijv. directeur) wordt toegerekend aan het werkveld algemeen (90%/10% verdeeld).

Toerekening van personeelskosten vindt plaats op basis van gedifferentieerde uurtarieven (tarieven per programma). In voorgaande begrotingen werd gebruik gemaakt van 1 integraal tarief. Reden voor deze aanpassing vormt de wens om de kosten van innovatie (onderdeel van Chemie) op een juiste grondslag te presenteren.

Goederen en diensten

Kosten voor goederen en diensten worden waar mogelijk direct toegerekend aan Chemie dan wel Hydrobiologie. Daar waar sprake is van mogelijke aanwending voor beide programma's, worden de kosten binnen het werkveld Algemeen verantwoord. In de onderstaande tabel wordt de toerekening getoond voor kostensoorten waar meer dan 25.000 euro op is begroot.

Tabel 10: kostentoerekening goederen en diensten

Betreft	Algemeen	Chemie	Hydrobiologie
Hydrobiologisch onderzoek derden			X
Monstertransport		X	
Telecommunicatie	X		
SLA met WDO Delta en adviesdiensten	X		
Door te belasten inkoop Chemie		X	
Contributies brancheverenigingen	X		
Aankoop software	X		
Aankoop / onderhoud apparatuur		X	X
Chemicaliën		X	
Aankoop laboratoriummaterialen		X	
Elektriciteit	X		
Aardgas	X		
Technische gassen		X	
Huur		X	X
Onderhoud gebouw	X		
Onderhoud apparatuur		X	X
Onvoorzien		X	X

5.5 Reserves en voorzieningen

Aangezien Aqualysis alle netto-kosten verrekent met de deelnemers, zijn in principe geen reserves nodig. Op basis van de bijdrageverordening wordt het resultaat aan de deelnemers teruggestort dan wel gevorderd in het navolgende jaar, conform de afspraken gemaakt via de bijdrageverordening.

Ten behoeve van het cao gebonden recht m.b.t. opleidingsgelden (PBB) is een voorziening gevormd (m.i.v. jaarrekening 2016). Ook is er een voorziening gevormd uit hoofde van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen. Ten aanzien van beide voorzieningen zijn op begrotingsbasis geen onttrekkingen of dotaties geraamd.

5.6 Investerings

Binnen het meerjarenperspectief worden de volgende investeringen voorzien. Gehanteerde afschrijftermijnen zijn overeenkomstig het activeringsbeleid van Aqualysis.

De begrote investeringen zijn, conform de begroting 2019, bij naam genoemd om daarmee voldoende concreet inzicht te bieden in de verwachte investeringen. Via deze wijze van presenteren van (vervangings)investeringen wordt bestuurlijke drukte (een breed scala van kredietaanvragen) binnen Aqualysis voorkomen.

Ook wordt er per investering een spectrum van aanleidingen verschaft, om de noodzaak tot aanschaf inzichtelijk te maken. De diverse aanleidingen corresponderen met de uitleg bij de letters A t/m D:

- A) Auto of boot is afgeschreven en aan eind van gebruiksperiode.
- B) Apparaat is afgeschreven en aan eind van gebruiksperiode
- C) Onderhoud en verkrijgbaarheid verbruiksmaterialen wordt kritisch
- D) Nieuwere apparatuur (eventueel nieuwe / andere techniek) biedt wezenlijke voordelen

Tabel 10: voorgenomen investeringen 2019-2022

Jaar	Investering	Bedrijfsonderdeel	Bruto krediet	Afschrijftermijn (jaren)	Aanleiding
2019	Spoelmachine	Chemie	30.250	10	B
2019	Apparatuur PAK-analyse	Chemie	108.900	10	B
2019	GC-ITD / GC-MS	Chemie	169.400	10	B, C
2019	Vervanging werkstations (ICT) / fase 1	Algemeen	63.525	5	B
2019	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	B
2019	Destructieblok + controller aa	Chemie	24.200	10	B, C
2019	Discreetanalyser	Chemie	0	10	D
2019	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	A
2019	Vervanging werkstations (ICT) / fase 2	Algemeen	63.525	5	B
2019	Tot-N analyzer	Chemie	42.350	10	B
2020	Apparatuur EOX-analyse	Chemie	72.600	10	B, C
2020	ICP-MS	Chemie	193.600	10	B, C
2020	LC-MS	Chemie	363.000	10	B, C
2020	Destructieblok + controller aa	Chemie	24.200	10	B, C
2020	Monsterwisselaar (45 pos) titrator	Chemie	18.150	10	B
2020	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	A
2021	Destructieblokken metalen	Chemie	72.600	10	
2021	Nutriënt analyses	Chemie	72.600	10	
2021	Apparatuur olie-analyse	Chemie	48.400	10	
2021	Apparatuur chlorofyl analyse	Chemie	60.500	10	
2021	Microscoop	Hydrobiologie	12.100	10	
2021	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	
2021	Monsternemingsboot	Chemie	24.200	5	
2021	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	
2022	GC-MSMS	Chemie	169.400	10	
2022	LC-MS	Chemie	363.000	10	
2022	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	
2023	GC-MSMS	Chemie	169.400	10	
2023	Analyserobot CZV/BZV	Chemie	145.200	10	
2023	Microscoop	Hydrobiologie	12.100	10	
2023	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	

5.7 Financiering

Het beleid qua financiering is vastgelegd in een verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie en een Treasury-verordening.

De rentevisie is als volgt: De prijs van lange geldleningen is laag. Het is de verwachting dat de rente de aankomende jaren (binnen de meerjarenraming) nog relatief laag zal blijven. Er is in de begroting vanuit gegaan, dat de rente licht stijgt ten opzichte van de actuele omslagrente. Via het rente-omslagpercentage van 2% is hier in meerjarig perspectief ruimte voor.

Aqualysis trekt in principe slechts lang geld aan, wanneer dit vanuit het oogpunt van de liquiditeit noodzakelijk is. Indien zij lang geld aantrekt, worden activa in principe gefinancierd tegen de verwachte gebruiksduur (onder inachtneming van de renterisiconorm).

De kasgeldlimiet bedraagt in 2020 € 588.000 (= 8,2% van de totale (bruto) lasten van de begroting). Bij de Nederlandse Waterschapsbank is een rekening-courant krediet afgesloten met een limiet van € 500.000.

Het renterisico bedraagt in 2019 € 2,500 mln. (1,433 mln. = 20% van de totale lasten van de begroting; met een minimum van 2,5 mln.). Met uitzondering van grote herinvesteringen (huisvesting) vormt deze bovengrens voor het herfinancieren van leningen geen beperking.

Aqualysis handelt inzake de verplichting tot het schatkistbankieren binnen de wettelijke kaders. Er wordt gebruik gemaakt van een rekening courant verhouding met het Rijk. Het saldo op de rekening courant (liquiditeitoverschot) wordt periodiek afgestort tot zover benodigd. Op 3 momenten in de maand wordt het saldo op de NWB-bankrekening van Aqualysis afgeroomd/bijgeboekt. Per saldo heeft Aqualysis tot op heden (Q1 2019) aan haar verplichtingen inzake het schatkistbankieren voldaan, zoals ook blijkt uit de jaarstukken.

5.8 Bedrijfsvoering

Informatievoorziening

Twee keer per jaar wordt door de directie aan het bestuur, in de geest van de financiële verordening, gerapporteerd. Indien er sprake is van (niet rechtmatige) afwijkingen, zal het bestuur waar nodig een wijzigingsvoorstel aan de deelnemers in de GR voorleggen.

Ondersteuning

De PIOFAC diensten worden in 2020 geleverd door het waterschap Drents Overijsselse Delta. Er is echter besloten om de SLA met WDOD op onderdelen op te zeggen. Met ingang van 1 januari worden werkzaamheden op het vlak van HRM en control door Aqualysis zelf verzorgd.

5.9 EMU-saldo

Aqualysis verwacht op basis van de kapitaallastenraming een EMU-tekort van ca. € 290.000 in 2020 (ca. 720.000 bestedingen en 430.000 afschrijvingen). Het hogere saldo ontstaat door herinvesteringen in (reeds afgeschreven) apparatuur. De deelnemers dienen het EMU-saldo op basis van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën te consolideren in het eigen EMU-tekort (norm).

6 Exploitatiebegroting naar kosten- en opbrengstsoort

6.1 Totaaloverzicht

In onderstaande tabel staan de totale exploitatiekosten 2020-2023. Alle bedragen zijn in hele euro's. De inkomsten zijn als min-post opgenomen, zodat het totaal de netto-kosten aangeeft. De verwachte verdeling over de deelnemers wordt (per programma) getoond in hoofdstuk 4.

Ter vergelijking worden de begrote baten en lasten uit de begroting 2019 getoond, alsmede de gerealiseerde baten en lasten 2018. Ten aanzien van de begroting 2019 worden zowel de door het bestuur vastgestelde jaarschijf 2019, als voor de indicatief opgenomen jaarschijf 2020 uit de begroting 2019 getoond. De vergelijking van de begroting 2020 met het vorige boekjaar is wettelijk verplicht (art. 4.24 lid 4 Waterschapsbesluit). Via de vergelijking tussen de jaarschijven 2020 uit de onderhavige en de vorige begroting wordt de consistentie aangetoond.

Tabel 7: totaaloverzicht (netto)kosten

Kostengroep	Realisatie 2018	Begroting 2019 (jaar 2019)	Begroting 2019 (jaar 2020)	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten	175.687	523.002	591.401	547.400	646.500	651.000	670.600
Personeelslasten	3.942.143	3.946.300	4.025.300	4.511.000	4.601.100	4.693.200	4.787.000
Goederen en diensten	2.314.334	2.180.500	2.239.800	2.099.600	2.128.900	2.239.400	2.240.000
Verzekeringen en belastingen	49.241	41.700	42.600	52.800	54.100	55.400	56.800
Inkomsten	-588.478	-500.000	-515.000	-487.000	-492.000	-497.000	-497.000
Onvoorzien	€ 0	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Netto kosten	5.892.928	6.291.502	6.484.101	6.823.800	7.038.600	7.242.000	7.357.400

6.2 Toelichting op de begroting 2018 naar kosten- en opbrengstsoort

Onderstaand worden de budgettaire ontwikkelingen tussen de begroting 2019 en 2020 nader toegelicht. Het verschil tussen de jaarschijf 2019 begroting 2019 en de actuele begroting wordt als eerste toegelicht. Daarna wordt de jaarschijf 2020 uit de begroting 2019 vergeleken met de actuele begroting (2020).

Rente en afschrijving

Begroting 2019: De kapitaallasten nemen met ca. €24.000 toe. In boekjaar 2019 worden vervangingen van apparatuur, digitale hulpmiddelen en auto's voorzien; waarop met ingang van boekjaar 2020 wordt afgeschreven. Omdat activa worden vervangen wanneer dat technisch nodig is (niet per definitie aan het einde van de afschrijftermijn, maar soms ook later), vallen er niet evenveel afschrijvingslasten vrij als dat erbij komen. Deze trend zet zich de aankomende jaren nog voort.

Jaarschijf 2020: De kapitaallasten liggen ca. 44.000 lager dan in de vorige begroting. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door vertraging t.a.v. het vervangingsschema. Omdat het kalibreren van onderzoeksapparatuur veel tijd kost, is vervanging niet altijd op korte termijn te realiseren.

Personeelslasten

Begroting 2019: De personeelslasten nemen met €567.000 toe. Dit is voornamelijk het gevolg van:

- Begrote indexatie van loonkosten (2,0%) met het oog op de nieuwe cao periode (€79.000).
- Hogere cao ontwikkeling in boekjaar 2019 die structureel doorwerkt in navolgende jaren (€49.000)
- Groei van anciënniteit en beloningen (€29.000)
- Hogere kosten pensioenpremies / WAO premies (€45.000)
- Stijging van de formatie met 5,3 fte (€369.000); (op goederen en diensten wordt €-75.000 gewijzigd).
- Verlaging van de kosten voor inhuur: (€-50.000)
- Saldo overige mutaties (€46.000)

Jaarschijf 2020: De verwachte personele kosten stijgen met ca. €486.000 t.o.v. de jaarschijf 2020 uit de begroting 2019. Zowel de stijging van de formatie, als het verlagen van de kosten voor inhuur en de hogere cao ontwikkeling; maakten geen onderdeel uit van de begroting 2019 (saldo €447.000). Het restant (€39.000) van de stijging omvat voornamelijk stijging van individuele arbeidsvoorwaarden (€42.000) om deze op peil te brengen met vergelijkbare organisaties.

Goederen en diensten

Begroting 2019: De begrote kosten voor goederen en diensten nemen met ca. €-81.000 af. Dit betreft op hoofdlijnen de volgende kosten:

Kosten laboratoriumonderzoek: -€85.000. Belangrijkste oorzaak vormt de lagere vraag naar hydrobiologisch onderzoek. Deze reductie in de vraag wordt opgevangen via de flexibele schil.

Kosten adviesdiensten: -€60.000. Door het gedeeltelijk opzeggen van de SLA met WDO Delta, worden er minder adviesdiensten betrokken (-€75.000). Daarnaast blijken vaak meer adviesdiensten benodigd om juridisch of procesmatig complexe vraagstukken het hoofd te bieden (bijv. bezwaar m.b.t. WW verplichtingen of implementatie inkoopbeleid) (€15.000).

Kosten inkoop chemicaliën en laboratoriummaterialen: +€50.000. Ten behoeve van eDNA onderzoek worden meer materialen ingekocht (€15.000). De overige kostenstijging komt voort uit het stijgen van de prijzen voor chemicaliën en materialen (€35.000).

Overige fluctuaties (€14.000) hangen samen met de regulier indexatie / prijsontwikkeling van de goederen en diensten.

Jaarschijf 2020: De begrote kosten voor goederen en diensten nemen met ca. €-140.000 af. De bovenstaande posten waren niet in de meerjarenraming voorzien, met uitzondering van de toenemende behoefte aan externe advisering (saldo -96.000). Aanvullend hierop was een stijging van €20.000 t.a.v. het laboratoriumonderzoek voorzien als gevolg van de ontwikkeling in de vraag naar hydrobiologische werkzaamheden. Die vraag doet zich nu niet voor (€-20.000). Het overige (-24.000) betreft het saldo van kleine actualisaties.

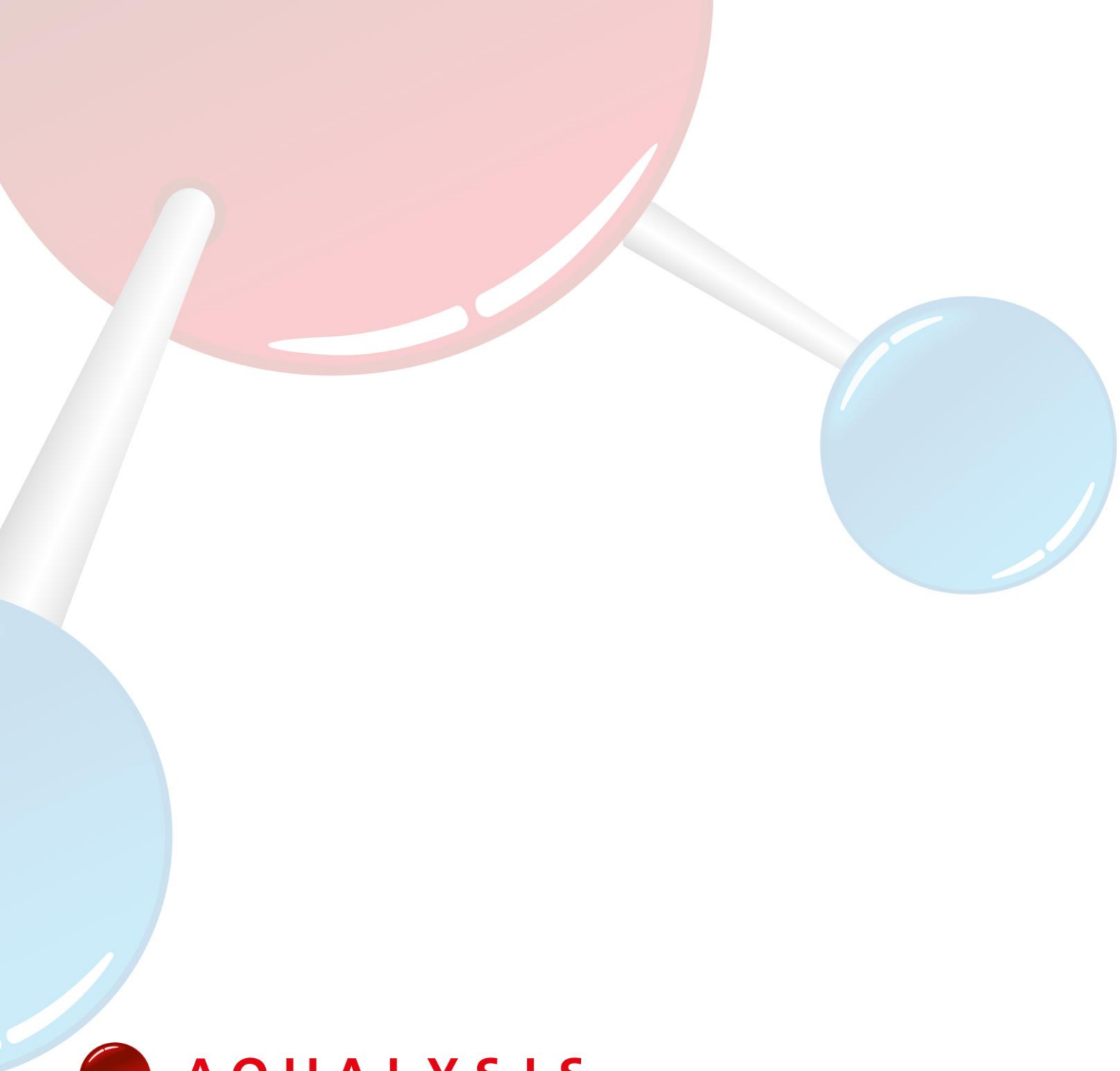
Inkomsten van derden

Begroting 2019: De begrote inkomsten dalen licht met €-13.000. Grootste onderliggende mutatie vormt het verlagen van de verwachte opbrengst uit de btw pro rata regeling. De verwachte opbrengst is gebaseerd op het omslagpercentage 2018 (i.p.v. 2017). Dit percentage valt lager uit.

Begroting 2020: Ten opzichte van de jaarschijf 2020 uit de begroting 2019 blijkt dat er €-28.000 minder inkomsten worden verwacht. Dit verschil ontstaat (naast de pro rata) door het bijstellen van doorbelastingen en het voorzichtig begroten om opbrengstenstijging uit werkzaamheden voor derden.

Onvoorzien

De post onvoorzien is geraamd op het historisch afgesproken niveau van 100.000 euro. Deze wordt niet geïndexeerd.

AQUALYSIS

waterlaboratorium

HELDER IN WATERONDERZOEK

Postadres

Postbus 12, 8000 AA Zwolle

bezoekadres

Loggerweg 6,
8042 PG Zwolle
Tel. 038 425 96 00

www.aqualysis.nl

info@aqualysis.nl